

Raport
zespołu oceniającego Państwowej Komisji Akredytacyjnej
z wizytacji przeprowadzonej w dniach 20-21 maja 2011 r.
na Wydziale Humanistycznym Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu
dotyczącej oceny jakości kształcenia na kierunku „socjologia” na poziomie studiów
pierwszego i drugiego stopnia.

Informacje wstępne.

1. Skład Zespołu Oceniającego.

Wizytację przeprowadził Zespół Oceniający w składzie: prof. dr hab. Andrzej Wójtowicz (przewodniczący, członek PKA), prof. dr hab. Jacek Wasilewski (ekspert PKA), ks. dr hab. Stanisław Fel (ekspert PKA), Grzegorz Laskowski (ekspert ds. formalno – prawnych PKA), Robert Wodzyński (przedstawiciel PSRP, ekspert PKA).

2. Krótka informacja o procesie przygotowania do wizytacji i jej przebiegu.

Państwowa Komisja Akredytacyjna po raz drugi oceniała jakość kształcenia na wizytowanym kierunku studiów. Poprzednia procedura zakończyła się wydaniem oceny pozytywnej wyrażonej w Uchwale Prezydium PKA Nr 19/05 z dnia 27 stycznia 2005 r. Zespół oceniający nie zajmował się badaniem rezultatów zastosowań uchwały i pozytywnej oceny z 2005 r.

Obecna wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą. Władze Uczelni stworzyły bardzo dobre warunki do pracy zespołu wizytującego. Zespół oceniający składa podziękowania za wszystkie ich udogodnienia i pożytki co pracę uczyniły wartą jej celów i zadań.

Raport Zespołu Oceniającego został opracowany na podstawie przedłożonego przez Uczelnię Raportu Samooceny, przedstawionej w toku wizytacji dokumentacji dotyczącej: organizacji Uczelni, spraw kadrowych oraz toku studiów, a także rozmów przeprowadzonych z Władzami Uczelni i Wydziału, jego pracownikami i studentami ocenianego kierunku oraz przeprowadzonych hospicji zajęć dydaktycznych.

Część I. Uczelnia i jednostka prowadząca oceniany kierunek studiów oraz ich organy.

1. Ocena misji i strategii uczelni, pozycji uczelni w środowisku oraz jej roli i miejsca na rynku edukacyjnym, ze szczególnym uwzględnieniem znaczenia jakości kształcenia i ocenianego kierunku studiów.

Doniosły pod względem tej sprawy dokument *Strategia Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu na lata 2011-2020* głosi, że w warunkach względem których, poza badawczą uwagą, uniwersytet nie ma bądź ma ograniczoną kontrolę, mianowicie, limity budżetowe, kryzysy globalne i lokalne, fluktuacje na procesach demograficznych, rosnąca konkurencja, stara się mnożyć potencjały własne w perspektywie zwiększonej integracji jednostek uczelni, wzmocnienia powiązań z otoczeniem zagranicznym, krajowym i regionalnym, podniesieniem sprawności zarządzania, zwielokrotnieniem badań interdyscyplinarnych i oryginalnych kierunków studiów. Socjologia jest kierunkiem kształcenia zgoła egzemplarycznym dla podjętej strategii. Dysponuje dobrze zdefiniowanymi warunkami stabilności i wzrostu, wysokim indeksem elastyczności, mobilności programowej, organizacyjnej, potencjałami kadrowymi i infrastrukturalnymi zdolnymi udźwignąć najśmielsze zamiary uniwersyteckie. Wśród tych warunków jakość kształcenia zajmuje miejsce czołowe, sprawdzalne, wyraźne, organizacyjnie wpisane w strukturę Instytutu w dotychczasowej praktyce naukowej i dydaktycznej.

2. Ocena zgodności kompetencji organów uczelni oraz jednostki prowadzącej oceniany kierunek studiów, zwanej dalej jednostką, określonych przepisami wewnętrznymi uczelni i podejmowanych działań z obowiązującymi powszechnie przepisami prawa.

Organy Uczelni oraz Wydziału zostały powołane zgodnie z przepisami wewnętrznymi Uczelni. Skład Senatu, w przeciwieństwie do składu Rady Wydziału jest zgodny z przepisami powszechnie obowiązującymi oraz Statutem Uczelni.

Zakres spraw regulowanych uchwałami Senatu i Rady Wydziału jest zgodny z ich statutowymi oraz ustawowymi kompetencjami. Uwagi budzi „forma” uchwał Rady Wydziału.

Senat wywiązał się z obowiązku ustawowego w zakresie art. 169 ust. 2 ustalając warunki i tryb rekrutacji oraz formy studiów na poszczególnych kierunkach, podając uchwałę do wiadomości publicznej nie później niż do dnia 31 maja roku poprzedzającego rok akademicki, którego uchwała dotyczy, i przesyłając ją ministrowi właściwemu do spraw szkolnictwa wyższego.

Senat wywiązał się także z obowiązku wynikającego z art. 130 ust. 2 i 8 ustawy, tj. określił zasady ustalania zakresu obowiązków nauczycieli akademickich, rodzajów zajęć dydaktycznych objętych zakresem tych obowiązków, w tym wymiar zadań dydaktycznych dla poszczególnych stanowisk, oraz zasady obliczania godzin dydaktycznych. Wysokość pensum dydaktycznego została określona w sposób zgodny z art. 130 ust. 3 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 164, poz. 1365, z późn. zm.).

Rektor jest zatrudniony w Uczelni jako podstawowym miejscu pracy na podstawie mianowania i w prawidłowy sposób wywiązuje się z obowiązków wynikających z art. 35 ust. 1 ustawy.

Opłaty za wydawane dokumenty zostały ustalone przez Rektora zgodnie z ustaleniami § 20 Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 2 listopada 2006 r. w sprawie dokumentacji przebiegu studiów (Dz. U. Nr 224, poz. 1634).

Można uznać, iż Rada Wydziału wywiązuje się z obowiązków ustawowych przewidzianych art. 68 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym dla podstawowych jednostek organizacyjnych uczelni, uchwalając plany i programy studiów prowadzonych w ramach poszczególnych kierunków.

Zgodnie z przepisami art. 76 ust. 2 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym Dziekan jest zatrudniony w Uczelni jako podstawowym miejscu pracy.

Z obowiązku nakładanego w art. 130 ust. 5 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym na kierownika jednostki organizacyjnej, tj. ustalenia szczegółowego zakresu i wymiaru obowiązków nauczycieli akademickich, wywiązują się dyrektorzy instytutów w porozumieniu z dziekanem.

W Uniwersytecie obowiązują Statut uchwalony 30 maja 2006 r. (z późn. zm.), który jest zgodny z przepisami Ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym oraz Regulamin studiów Uniwersytetu Mikołaja Kopernika wprowadzony uchwałą Senatu UMK z dnia 27 marca 2007 r.. Regulamin jest zgodny z Ustawą – Prawo o szkolnictwie wyższym oraz zgodnie z art. 161 ust. 2 Ustawy został zaakceptowany przez uczelniany organ uchwałodawczy samorządu studenckiego.

W wizytowanej Uczelni podstawą do przyznania stypendiów i innego rodzaju pomocy materialnej studentom jest Regulamin przyznawania pomocy materialnej studentom Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu wprowadzony w życie Zarządzeniem Rektora nr 67 z dnia 30 lipca 2007 r. i zmieniony Zarządzeniem nr 57 z dnia 3 czerwca 2008 r. Regulamin został wprowadzony z poszanowaniem art. 186 Ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym, a jego przepisy są zgodne z postanowieniami Ustawy.

Umowa o kształcenie na studiach niestacjonarnych nie zawiera klauzul niedozwolonych przez Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów. Opłaty naliczane są na podstawie Uchwały nr 57 Senatu Uniwersytetu z dnia 22 czerwca 2010 r., z wprowadzonej zgodnie z przepisami Ustawy i Statutu Uczelni. Jest ona zgodna z przepisami prawa.

Decyzje wydawane w indywidualnych sprawach studenckich zawierają wszystkie elementy określone w art. 107 § 1 k. p. a.

Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu spełnia wymogi zgodności Statutu, Regulaminu Studiów i Regulaminu Pomocy Materialnej z Ustawą – Prawo o szkolnictwie wyższym. Uczelnia prowadzi jasną i uczciwą politykę naliczania opłat.

3. Ocena struktury organizacyjnej jednostki w kontekście realizowanych przez nią zadań naukowych i dydaktycznych.

Instytut Socjologii Uniwersytetu Mikołaja Kopernika funkcjonuje w ramach Wydziału Humanistycznego, który współtworzy wraz z Instytutem Filozofii i Katedrą Logiki. Wydział posiada uprawnienia do nadawania stopnia naukowego doktora oraz doktora habilitowanego nauk humanistycznych w dyscyplinach socjologia i filozofia. Instytut Socjologii dysponuje organizacją, zasobami i perspektywami dla wszystkich zadań podejmowanych na I i II stopniu kształcenia. Jego ilościowe i jakościowe indeksy przesądzą pozytywne oceny osiągniętych rezultatów, infra- i suprastrukturalnych warunków, struktury organizacyjnej, badań i dydaktyki uniwersyteckiej.

4. Informacja o liczbie studentów oraz ocena spełnienia wymagań określonych dla uczelni publicznych w art. 163 ust. 2 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 164, poz. 1365 z późn. zm.).

Tabela nr 1.

Forma kształcenia	Liczba studentów		Liczba uczestników studiów doktoranckich	
	uczelni	jednostki	uczelni	jednostki
Studia stacjonarne	22725	393	893	30
Studia niestacjonarne	8110	199	22	-
Razem	30835	592	915	30

Wnioski: Uczelnia spełnia wymagania określone dla uczelni publicznych w art. 163 ust. 2 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym – liczba studentów studiujących na studiach stacjonarnych jest większa od liczby studentów studiujących na studiach niestacjonarnych. Osoby studiujące w formie stacjonarnej (nie uwzględniając uczestników studiów doktoranckich) stanowią ok. 74% ogółu. Tendencję ogólnouczelnianą przedstawiają proporcje zaobserwowane w podstawowej jednostce organizacyjnej, gdzie studenci stacjonarni to ok. 66% ogółu.

5. Informacje o prowadzonych przez jednostkę kierunkach studiów i dotychczasowych wynikach ocen/akredytacji, a także posiadanych uprawnieniach do nadawania stopni naukowych i prowadzonych studiach doktoranckich.

Wydział prowadzi kształcenie na kierunkach:

- filozofia (studia pierwszego stopnia, studia drugiego stopnia, jednolite studia magisterskie) – ocena pozytywna
- kognitywistyka (studia pierwszego stopnia) – kierunek dotychczas nieoceniany przez PKA,
- polityka społeczna (studia pierwszego stopnia) – kierunek dotychczas nieoceniany przez PKA,
- socjologia (studia pierwszego stopnia, studia drugiego stopnia) – kierunek oceniany po raz drugi (poprzednio oceniony pozytywnie);
- Międzywydziałowe Indywidualne Studia Humanistyczne (MISH) - dotychczas nieoceniane przez PKA.

Wydział posiada uprawnienia do nadawania stopnia naukowego doktora oraz doktora habilitowanego nauk humanistycznych w dyscyplinach socjologia i filozofia. Wydział prowadzi studia III stopnia w zakresie socjologii i filozofii.

6. Liczba studentów ocenianego kierunku studiów.

Tabela nr 2.

Poziom studiów	Rok studiów	Liczba studentów studiów		Razem
		stacjonarnych	niestacjonarnych	
I stopnia	I	112	-	112
	II	88	50	138
	III	84	65	149
	IV	-	-	-
II stopnia	I	52	27	79
	II	47	57	104
Jednolite studia magisterskie*	I	-	-	-
	II	-	-	-
	III	-	-	-
	IV	-	-	-
	V	10	-	10
	VI	-	-	-
Razem		393	199	592

*jednolite studia magisterskie zostały wygaszone; formalnie pozostało 10 studentów, którzy do tej pory (m.in. wskutek urlopów dziekańskich i innych przerw w studiowaniu) nie obronili prac dyplomowych.

Wnioski: Dostrzegalne jest wzrastające zainteresowanie studiami na kierunku „socjologia” zwłaszcza w formie stacjonarnej.

Wnioski: Uczelnia, Wydział, Instytut w świetle formalnych i merytorycznych kryteriów oraz warunków prowadzenia studiów socjologicznych realizują wszystkie porządnie zdefiniowane ich wymagania. Podjęte zadania są klarownie ugruntowane w regułach organizacyjnych. Zasoby określone możliwościami struktury uniwersyteckiej są zagospodarowywane i rozwijane w perspektywach określonych strategią uczelni.

Część II. Koncepcja kształcenia i jej realizacja.

1. Cele kształcenia i deklarowane kompetencje absolwenta.

1.1 Ocena zgodności określonej przez uczelnię sylwetki absolwenta z uregulowaniami zawartymi w standardzie oraz struktury kwalifikacji absolwenta z przyjętymi w ramach Procesu Bolońskiego tzw. deskryptorami efektów kształcenia, tj. czy zakładane cele kształcenia oraz kompetencje ogólne i specyficzne, które uzyskują absolwenci odnoszą się do wiedzy, umiejętności i postaw, w tym umiejętności stosowania w praktyce zdobytej wiedzy, dokonywania ocen i formułowania sądów, komunikowania się z otoczeniem, kontynuacji kształcenia przez całe życie, a także czy przewidziano udział pracodawców w kształtowaniu koncepcji kształcenia oraz uwzględniono potrzebę dostosowania kwalifikacji absolwenta do oczekiwań rynku pracy.

W UMK prowadzone są studia socjologiczne w systemie dwustopniowym. Każdy ze stopni ma odrębny opis sylwetki absolwenta. Oceniając sylwetkę absolwenta określoną przez uczelnię w perspektywie uregulowań zawartych w standardzie i wyznaczanej przez przyjęte w ramach Procesu Bolońskiego deskryptory efektów kształcenia można sformułować następujące wnioski.

Prezentacja sylwetki absolwenta socjologii studiów I stopnia zawiera istotne elementy wskazane w standardach kształcenia. Dobrze opisuje zakładane kwalifikacje absolwenta w zakresie wiedzy, umiejętności i postaw, przy czym akcent położony został na umiejętności, które zakładają odpowiednią wiedzę. Wyliczenie możliwości zatrudnienia absolwenta wzmacnia obraz kompetencji zdobytych przez absolwenta. Na I stopniu oferuje się specjalność „Polityka Rozwoju Obszarów Wiejskich”, która wyposaża w dodatkowe kompetencje dysponujące do absolwenta do pracy w instytucjach związanych z problematyką wiejską. Na II stopniu ogólny cel kształcenia sformułowano zbyt zawężająco, ograniczając go głównie do „zdobycia pogłębionych kompetencji badawczych oraz opanowaniu warsztatu naukowego (i zarazem analitycznego) – niezbędnego do napisania pracy magisterskiej” (s. 35 raportu samooceny). Jak wynika z analizy programu studiów tak nakreślony cel wydaje się być jednak raczej efektem niezręczności sformułowania niż faktycznych dążeń. Na tym stopniu studiów obok założeń zmierzających do pogłębienia kompetencji naukowo-badawczych ważne uzupełnienie stanowią ścieżki specjalizacyjne. W ramach studiów

socjologicznych II stopnia na UMK oferuje się trzy specjalności: „Animacja kultury i organizacja czasu wolnego”, „Specjalista ds. rozwoju zasobów ludzkich” oraz „Badania społeczne w praktyce”. Ich założeniem jest odpowiedź na zapotrzebowanie rynku pracy, nie tylko lokalnego, ale i krajowego. Dostyc obszernie zarysowane sylwetki absolwentów każdej specjalności są wyraźnie sprofilowane. Kładzie się tutaj nacisk na specjalistyczną wiedzę, umiejętności, postawy i potencjalne możliwości zatrudnienia. Przy tworzeniu nowych specjalności wzięto pod uwagę kierunki rozwoju rynku pracy oraz rozmowy z absolwentami, a także ze studentami, sondując ich oczekiwania. W wizytowanym Instytucie przykładą się do tej kwestii sporą wagę tworząc m.in. modele karier absolwentów. Dostosowanie kwalifikacji absolwenta do rynku pracy ujawnia się w wizytowanym Instytucie w prowadzeniu niektórych zajęć przez praktyków zatrudnionych w potencjalnych obszarach zatrudnienia absolwentów.

1.2 Ocena zasad rekrutacji i sposobu selekcji kandydatów, ze szczególnym uwzględnieniem zasad rekrutacji na studia II stopnia.

Biorąc pod uwagę obydwie tryby studiów w IS UMK ujawnia się tendencja spadkowa liczby studentów, zarówno na I, jak na II stopniu studiów socjologicznych. Przy czym na studia stacjonarne I stopnia przyjęto stosunkowo dużą liczbę kandydatów (112), zamykając równocześnie nabór na studia niestacjonarne I stopnia.

Zasady rekrutacji na kierunek socjologia szczegółowo określa Uchwała Senatu UMK z dnia 26.05.2009 z późn. zmianami. W przypadku kandydatów na studia stacjonarne I stopnia z nową maturą, jej wyniki przeliczane są na punkty. Brane pod uwagę są wyniki jednego z następujących przedmiotów: historia, matematyka, WOS lub język polski - część pisemna oraz wyniki z egzaminu pisemnego z języka obcego. W obydwu składnikach uwzględnia się również poziom egzaminu (podstawowy lub rozszerzony), przy czym jeden ze składników algorytmu służącego do wyliczenia punktacji dowartościowuje wybór przedmiotu na poziomie rozszerzonym.

W przypadku kandydatów ze starą maturą ma miejsce egzamin pisemny z jednego następujących przedmiotów: historia, matematyka, WOS lub język polski oraz jednego z następujących języków obcych: angielski, francuski, niemiecki lub rosyjski. Egzamin odbywa się na zasadach tożsamyh z egzaminem maturalnym z tych przedmiotów. Kandydat ma możliwość wyboru poziomu egzaminu – podstawowy lub rozszerzony. Także tutaj dowartościowuje się wybór poziomu rozszerzonego. Warunkiem zdania egzaminu jest uzyskanie przynajmniej 30 punktów. W oparciu o wyliczoną według przyjętego algorytmu punktację tworzone są listy rankingowe kandydatów. Rekrutację na studia I stopnia można

uznać za standardową, odbywa się ona według zasad podobnych do stosowanych w innych uczelniach w Polsce.

Na studia II stopnia w trybie dziennym rekrutacja odbywa się na podstawie rozmowy kwalifikacyjnej w oparciu o wskazane 3 lektury z zakresu socjologii. Ocena wyniku rozmowy kwalifikacyjnej wyrażana jest w punktach w skali 0 do 100. O przyjęciu na studia niestacjonarne decyduje kolejność zgłoszeń. Zasady rekrutacji na II stopień na rok akademicki 2011/2012 w obydwu trybach skorygowały mankament (z punktu widzenia procesu bolońskiego) dotychczasowej procedury ograniczający możliwość ubiegania się o przyjęcie na te studia tylko do absolwentów studiów socjologicznych I stopnia. W związku z tą zmianą wprowadzono również rozwiązanie umożliwiające uzupełnienie podstawowej wiedzy socjologicznej przez absolwentów kierunków innych niż socjologia. Tak sformułowane zasady rekrutacji na studia II stopnia nie budzą zastrzeżeń.

1.3 Ocena realizacji programu studiów, z punktu widzenia zgodności realizowanego programu studiów z deklarowanymi celami kształcenia, tj. czy przyjęte rozwiązania programowe umożliwiają osiągnięcie każdego z deklarowanych celów kształcenia sformułowanych w sylwetce absolwenta oraz uzyskanie zakładanej struktury kwalifikacji absolwenta, a także ocena spełnienia wymagań określonych w standardach, w tym analiza porównawcza planów studiów i programów kształcenia z obowiązującymi w czasie ich realizacji standardami.

Ocenię podlegają również: sekwencja przedmiotów, oferta zajęć do wyboru i stopień internacjonalizacji kształcenia.

W IS UMK studia socjologiczne są realizowane na poziomie studiów I i II. Prowadzi się kształcenie w stacjonarnej oraz niestacjonarnej formie. Od obecnego roku akademickiego zaniechano naboru na studia niestacjonarne I stopnia. Plan studiów stacjonarnych I stopnia obejmuje 2200 godzin, a II stopnia 900 godzin. Obciążenie godzinami dydaktycznymi studentów w całym toku kształcenia jest proporcjonalnie rozłożone. Przy tym studenci mają sporą możliwość indywidualnego dostosowania obciążenia zajęciami dzięki szerokiemu spectrum kursów do wyboru. Na obu poziomach kształcenia daje to możliwość wzrostu samodzielności studiowania, cennej zwłaszcza na wyższych etapach kształcenia.

Plan studiów stacjonarnych zawiera obowiązujące treści kształcenia przewidzianego standardami, przy stosowaniu w sposób uprawniony własnego nazewnictwa przedmiotów. Wymiar godzinowy przedmiotów z zakresu treści podstawowych przekracza liczbę podaną w standardach kształcenia (450 wobec 330). Podobnie, w planie studiów znajdują się wszystkie przedmioty kształcenia kierunkowego, a ich liczba jest nieco wyższa (15 godz.) wobec wymiaru określonego standardami kształcenia.

Plan studiów niestacjonarnych I stopnia łącznie obejmuje 1343 godziny rozłożone proporcjonalnie na trzy lata (I rok- 457 godzin; II rok - 486 godzin; III rok - 400 godzin). Zachowana jest dopuszczalna redukcja godzin do 60%. Na studiach niestacjonarnych zachowane są właściwe proporcje między wykładami, a aktywizującymi formami dydaktycznymi. Także sekwencja przedmiotów nie budzi zastrzeżeń.

Studia socjologiczne II stopnia stacjonarne obejmują 900, a niestacjonarne 595 godzin. Obie formy kształcenia spełniają ilościowe wymogi dla kierunku, a obciążenie godzinowe jest proporcjonalnie rozłożone na 4 semestry kształcenia. Proporcja wykładów i zajęć aktywizujących jest zgodna ze standardami, tzn. w obu trybach kształcenia przeważają aktywizujące.

1.4 Ocena systemu ECTS.

Ogólna liczba punktów ECTS na studiach I i II stopnia jest zgodna z wymogami standardów kształcenia. W programie studiów I stopnia zawyżona jest punktacja w grupie treści podstawowych (o 19 punktów), a w grupie treści kierunkowych jest zgodna ze standardami. W programie studiów II stopnia w grupie treści podstawowych liczba punktów jest nieco zawyżona (o 5 punktów), a w grupie treści kierunkowych liczba punktów jest zaniżona o 8 punktów. Jednak według informacji przedstawiciela władz Instytutu zestaw przedmiotów do wyboru jest tak dobrany, że studenci nie mogą ominąć przedmiotów z zakresu treści kierunkowych i w ten sposób gromadzą liczbę punktów wyznaczoną przez standardy dla treści kierunkowych. Ilość punktów przyznawanych poszczególnym zajęciom nie odbiega od zasad i praktyki przyjętej w innych uczelniach. Na studiach niestacjonarnych II stopnia nieznacznie zawyżona jest liczba punktów w grupie treści podstawowych (o 5 punktów), zaś w grupie treści kierunkowych liczba punktów jest zawyżona o 10 punktów.

Zasadniczo system punktów ECTS działający w IS UMK jest poprawny, umożliwia studentom swobodne korzystanie z bogatej oferty kursów do wyboru i indywidualne profilowanie procesu studiowania. Stanowi również dobre narzędzie do korzystania z wymiany w ramach programów Erasmus i MOST.

1.5 Ocena systemu opieki naukowej i dydaktycznej

Studenci pozytywnie oceniają dostępność pracowników uczelni. Konsultacje wyznaczone są w dogodnych terminach i rzadko zdarza się by były odwoływane. Dodatkowo,

istnieje możliwość kontaktowania się z pracownikami za pomocą poczty elektronicznej oraz umówienia się poza wyznaczonymi godzinami.

Sylabusy oraz zasady zaliczania przedmiotów są podawane na pierwszych zajęciach oraz udostępniane na tablicy informacyjnej lub w Internecie. Co do zasady nie zdarza się, by były zmieniane. Studenci doceniają również możliwość wcześniejszego ustalenia terminu zaliczenia zajęć.

Studenci bardzo pozytywnie wypowiadają się o planie studiów i programie nauczania. Studenci doceniają szeroki zakres swobody w kształtowaniu swojego planu studiów.

W związku z pozostawieniem wielu przedmiotów do wyboru studentów, harmonogram zajęć pozostaje dla każdego studenta zindywidualizowany, w związku z czym student może sobie dogodnie ułożyć terminy zajęć.

Studenci dobrze oceniają zasady ubiegania się o miejsce w grupie seminaryjnej u poszczególnych promotorów prac dyplomowych, które oparte są na średniej ocen. Uznają oni to za system całkowicie sprawiedliwy.

Studenci pozytywnie oceniają dostępność i godziny otwarcia czytelni wydziałowej oraz biblioteki. Jednocześnie uważają, że zbiory nie do końca odpowiadają ich potrzebom, tzn. albo w ogóle brakuje najnowszych pozycji albo dostępnych jest zbyt mało ich egzemplarzy. Ponadto studenci postulują rozbudowanie księgozbioru o literaturę specjalistyczną z zakresu zagadnień związanych z kierunkiem.

Praca dziekanatu została oceniona, co do zasady, pozytywnie. Jednakże studenci trochę krytycznie wypowiadają się o godzinach otwarcia dziekanatu, podkreślając że godziny pracy powinny zostać wydłużone zwłaszcza w okresie wzmożonej pracy, np. w trakcie sesji egzaminacyjnej. Pracownicy dziekanatu zostali ocenieni jako mili i kompetentni.

Władze uczelni i wydziału oraz inne osoby odpowiadające za indywidualne sprawy studenckie są dostępne na dyżurach.

Uczelnia zapewnia studentom odpowiednią pomoc naukową i dydaktyczną.

Działalność biblioteki jest oceniana pozytywnie, choć jej zbiory nie w pełni odpowiadają potrzebom studentów. Program i plan studiów oraz treść przekazywana na zajęciach odpowiadają oczekiwaniom studentów.

2. Analiza i ocena efektów kształcenia.

2.1. Ocena systemu weryfikacji etapowych i końcowych osiągnięć studentów.

Weryfikacja etapowych osiągnięć studenta odbywa się przez zaliczenia dokonywane po spełnieniu wymagań stawianych przez prowadzącego zajęcia oraz egzaminy. Egzaminy mają charakter ustny lub pisemny. Wyniki zaliczeń i egzaminów dokumentowane są w sposób obowiązujący w całej uczelni. Rozwiązanie takie nie odbiega od dosyć upowszechnionego systemu i nie budzi zastrzeżeń. Osiągnięcia końcowe weryfikowane są na egzaminie dyplomowym, do którego można przystąpić po zrealizowaniu przedmiotów i praktyk przewidzianych w planie studiów i przedłożeniu pozytywnie ocenionej przez recenzentów pracy dyplomowej. Pytania na egzaminie końcowym nie ograniczają się jedynie do zagadnień dotyczących samej pracy dyplomowej. Dla lepszego określenia wymogów dotyczących weryfikacji wiedzy socjologicznej zdobytej w czasie studiów celowe byłoby przygotowanie obszernego zestawu zagadnień i podanie do wiadomości studentom, mającym przystąpić do egzaminu końcowego.

2.2. Analiza skali i ocena przyczyn odsiewu.

Analiza skali i ocena przyczyn dotyczy odsiewu na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych I i II stopnia. Największy odsiew ma miejsce na pierwszym roku studiów I stopnia w obydwu trybach studiów. W roku akademickim 2009/2010 wynosił on ponad 48% na I roku studiów stacjonarnych I stopnia i 55 % na I roku studiów niestacjonarnych oraz 22% na I roku studiów stacjonarnych II stopnia i niecałe 10% na studiach niestacjonarnych. Główną przyczyną odsiewu są negatywne wyniki egzaminów pierwszej sesji egzaminacyjnej. W sytuacji powszechności studiów wyższych jest to zjawisko w pewnym sensie normalne. Jednak wobec bardzo dużej skali odsiewu na studiach pierwszego stopnia należałoby rozważyć większe skorelowanie wymogów rekrutacyjnych z wymaganiami stawianymi studentom na egzaminach. Na pozostałych latach studiów odsiew studentów jest stosunkowo niewielki, wynika głównie z przyczyn losowych, a tylko sporadycznie z trudności ze sprostaniem wymogom naukowym.

2.3. Ocena zasad dyplomowania, w tym wewnętrznych uregulowań prawnych w tym zakresie, dotyczących m.in. zasad ustalania i wyboru tematów prac, wyboru opiekunów i recenzentów, przeprowadzania egzaminów dyplomowych oraz działań zapobiegającym patologiom, a także losowo wybranych prac dyplomowych.

Studenci zasadniczo sami wybierają seminaria i opiekunów naukowych, w miarę wolnych miejsc na poszczególnych seminariach. Ustalanie tematów prac naukowych jest zróżnicowane na poszczególnych seminariach. Zasadniczo są one ustalane na zasadzie

konsensu między zainteresowaniami studenta a obszarem badawczym opiekuna i jego oceną możliwości realizacji tematu, na niektórych seminariach prowadzący proponuje katalog tematów do wyboru.

Dyplomowanie w wizytowanej jednostce odbywało się dotychczas na podstawie przygotowanej pracy dyplomowej i egzaminu dyplomowego. Praca może mieć charakter empiryczny, opierać się na badaniach własnych lub zastanych albo teoretyczny, rozwiązywać problem badawczy w oparciu o literaturę przedmiotu. Praca recenzowana jest przez promotora i recenzenta. Recenzentem nie może być osoba z tego samego zakładu co promotor. W Pakiecie informacyjnym dla studentów podkreśla się naganność i surowe piętnowanie praktyk plagiatu. Weryfikacja respektowania cudzych praw autorskich przez studenta polega w wizytowanej jednostce na nadzorze opiekuna pracy, potwierdzanym jego podpisem w chwili przyjęcia pracy. Ponadto student składa pisemne oświadczenie o samodzielnym przygotowaniu pracy i przestrzeganiu regulacji prawnych w tym zakresie. Komisję egzaminacyjną powoływaną przez dziekana tworzy przewodniczący, promotor i recenzent. W jej skład zawsze wchodzi samodzielny pracownik naukowy. Na wynik końcowy składają się oceny z egzaminu i pracy dyplomowej oraz średnia ocen z całego toku studiów. Analiza dokumentacji losowo wybranych prac dyplomowych wykazała, że recenzje odpowiadają stawianym im wymogom, oceny recenzentów są zbliżone. Aczkolwiek niektóre prace są oceniane niewspółmiernie do wartości. Jakość prac jest lepsza na poziomie magisterskim niż licencjackim. Od bieżącego roku akademickiego na studiach niestacjonarnych I stopnia zrezygnowano z wymogu przygotowania pracy licencjackiej na rzecz egzaminu końcowego. Celowe byłoby dokonanie standaryzacji zagadnień będących przedmiotem egzaminu dyplomowego z zakresu zdobytej w czasie studiów wiedzy socjologicznej poprzez przygotowanie obszernej ich listy i podanie do wiadomości studentom.

2.4. Ocena zdefiniowanych przez uczelnię efektów kształcenia, w tym ich zgodności ze standardami kształcenia i realizowanym programem.

W Raporcie samooceny i Pakiecie informacyjnym określono efekty kształcenia w odniesieniu do każdego ze stopni studiów i specjalności opisanych w profilu absolwenta. Realizowany program studiów umożliwia osiągnięcie w pełni zakładanych efektów na wszystkich stopniach i formach studiów socjologicznych.

3. Ocena organizacji i realizacji procesu dydaktycznego.

3.1 Ocena stosowanych metod dydaktycznych i trafności ich doboru ze zwróceniem szczególnej uwagi na metody i techniki kształcenia na odległość oraz technologie informatyczne, zakres i treść pracy własnej studenta, innowacyjność prowadzonych zajęć dydaktycznych, a także potrzeby osób niepełnosprawnych.

Metody dydaktyczne w UMK nie odbiegają od stosowanych w innych placówkach socjologicznych. Proporcja zajęć wykładowych i aktywizujących studentów (ćwiczeń, warsztatów etc.) jest właściwa. Zwraca uwagę brak zajęć prowadzonych on-line (e-learningowo), choć wedle zapewnień dyrekcji, są w przygotowaniu i w perspektywie dwóch lat zostaną uruchomione. Praca własna studenta jest stosowana, także w sposób nieco kontrowersyjny, mianowicie cały 50-godzinny kurs „Projekty badawcze” jest realizowany metodą samokształcenia i poprzez konsultacje na dyżurach prowadzącego. Może to być dobry pomysł (w każdym razie tematyka kursu do takiej formy pasuje), warto zapoznać się z efektami takiego podejścia. Warto je przedstawić w formie dostępnej do oceny.

3.2 Ocena dostępności i jakości sylabusów.

Metody dydaktyczne w UMK nie odbiegają od stosowanych w innych placówkach socjologicznych. Proporcja zajęć wykładowych i aktywizujących studentów (ćwiczeń, warsztatów etc.) jest właściwa. Zwraca uwagę brak zajęć prowadzonych on-line (e-learningowo), choć wedle zapewnień dyrekcji, są w przygotowaniu i w perspektywie dwóch lat zostaną uruchomione. Praca własna studenta jest stosowana, także w sposób nieco kontrowersyjny, mianowicie cały 50-godzinny kurs „Projekty badawcze” jest realizowany metodą samokształcenia i poprzez konsultacje na dyżurach prowadzącego. Może to być dobry pomysł (w każdym razie tematyka kursu do takiej formy pasuje), warto zapoznać się z efektami takiego podejścia.

3.3 Ocena sposobu realizacji i systemu kontroli praktyk.

Znaczna część praktyk prowadzona jest w ramach Zespołu Realizacji Badań „Pryzmat”. Jest to studencka organizacja (powstała w 2001 roku), która na podobieństwo firmy komercyjnej realizuje badania (rozmaitego typu) na zlecenie jednostek zewnętrznych. Studenci uczestniczą w realizacji tych badań i zostaje im to zaliczone jako praktyka. Oczywiście wszystko odbywa się pod nadzorem pracowników naukowych. Jest to bardzo dobre rozwiązanie, bo studenci mają możliwość nabrania praktycznych umiejętności w

robocie socjologicznej. Inne formy praktyk są standardowe, to znaczy poprzez umowy (bardziej lub mniej sformalizowane) z zakładami pracy i poprzez indywidualne kontakty studentów, którzy sami wyszukują miejsca swoich praktyk. W Instytucie jest osoba odpowiedzialna za organizację i nadzór nad praktykami, która dobrze zorientowana jest w niuansach i w pełni kontroluje ich przebieg. Ogólnie: praktyki realizowane są prawidłowo.

3.4 Ocena organizacji studiów (rozkład czasowy oraz obsada i koncentracja zajęć, sesje egzaminacyjne, analiza obciążeń studentów).

Organizacja studiów jest porządnie określona i usytuowana we względnie dobrych warunkach lokalowych. Nie boryka się z problemami typu brak sal dydaktycznych czy brak dostępu do zasobów internetowych na terenie uczelni. Rozkład zajęć jest przyjazny dla studenta, nie ma zajęć prowadzonych wcześniej rano czy wieczorem, lub w odległych miejscach. Studenci niestacjonarni mają zajęcia w soboty i niedziele, na ogół do godziny 16:00, rzadziej do 17:40, a zupełnie wyjątkowo do godz. 19:10. Obciążenia godzinowe studentów I stopnia są dość znaczne, lecz wynika to ze standardów (2200 godzin) i IS nic tu nie może zrobić. Ogólnie: organizacja studiów właściwa

3.5 Ocena hospitowanych zajęć dydaktycznych.

Jedne hospitowane zajęcia były dobrze prowadzone. Dotyczy to zarówno strony formalnej i merytorycznej. Drugie z oceną ambiwalentną: pierwszy hospitowany kurs był realizowany bardzo dobrze, drugi – słabo. Szczegóły w Załączniku 4.

Wnioski: Koncepcja kształcenia i jej realizacja są zgodne ze stawianymi im wymaganiami. Opis sylwetki absolwenta jest dobrze sporządzony, a treść i organizacja procesu kształcenia umożliwia osiągnięcie wyznaczonych celów. Rekrutacja jest prowadzona zgodnie z szeroko upowszechnionymi zasadami. Wobec wysokiego stopnia odsiewu na roku studiów warta rozważenia jest kwestia korelacji ustawienia „wysokości poprzeczki” dla kandydatów podczas rekrutacji i wymagań stawianych przy zaliczeniach kursów w pierwszej sesji egzaminacyjnej. Weryfikacja osiągnięć okresowych funkcjonuje prawidłowo, podobnie jak system dyplomowania, choć wobec rezygnacji na studiach I stopnia z prac dyplomowych należałoby rozważyć standaryzację zakresu weryfikacji końcowych efektów kształcenia na egzaminie dyplomowym. Jakość prac lepsza na poziomie magisterskim niż licencjackim, uwzględniając rzecz prosta stosowne do nich wymagania. System ECTS dobrze spełnia

swoje funkcje, jedynie punktacja w niektórych grupach przedmiotów ze standardów kształcenia jest zawyżona. W istniejących w jednostce warunkach zamierzone cele mogą być w pełni realizowane.

Część III. Wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia.

1. Opis i ocena wewnętrznych procedur zapewnienia jakości kształcenia odnosząca się do:

1) struktury organizacyjnej wewnętrznego systemu zapewnienia jakości oraz stosowanej polityki i procedur w zakresie zapewnienia jakości.

IS UMK ma wszystkie standardowe instytucje dbające o jakość kształcenia. Jedną z najważniejszych jest Komisja Dydaktyczna, działająca na poziomie Instytutu i na poziomie Wydziału. Jest to robocze kilkusobowe ciało, które rozpatruje wszystkie kwestie związane z programem studiów, opiniuje nowe kursy, dokonuje przeglądu dotychczasowych, interweniuje, gdy pojawiają się niepokojące sygnały, koordynuje plany w ramach wydziału (komisja wydziałowa). Po rozpatrzeniu przez Komisję Dydaktyczną, plany studiów przedstawiane są do zatwierdzenia Radzie Wydziału. Zapewnieniu jakości służy powierzenie kursów dydaktycznych specjalistom w zakresie treści omawianych w ramach kursu. Przed rozpoczęciem każdego roku akademickiego ma miejsce staranny dobór prowadzących kursy z uwzględnieniem ich doświadczeń badawczych, dydaktycznych oraz ocen dokonywanych przez studentów. Instytut korzysta także z doświadczenia osób spoza Instytutu (także praktyków) celem zbudowania oferty maksymalnie wysokiej jakości zgodnie ze standardami ale także potrzebami studentów w zakresie pozyskiwania umiejętności praktycznych. Zapewnianiu jakości służą ankietyzacje wszystkich kursów oraz hospitacje zajęć prowadzonych przez doktorantów oraz młodszych pracowników naukowo-dydaktycznych. Programy zajęć poddawane są ocenie w ramach prac Komisji Dydaktycznej Instytutu Socjologii a plany studiów w ramach obrad Wydziałowej Komisji Dydaktycznej. Zebrania Rady Instytutu stanowią także forum prezentacji i oceny planów studiów, nowych kursów. Kadra naukowo-dydaktyczna podlega okresowej ocenie, zgodnie z ogólnymi zasadami oceny nauczycieli akademickich, przez Kierowników Zakładów, Dyrektora IS UMK i Wydziałową Komisję Oceniającą. Istotnym elementem owej oceny są także roczne sprawozdania z działalności naukowej oraz współpracy z zagranicą, których zbiorcze wyniki przedstawiane są Radzie Instytutu. Trwają prace nad przygotowaniem strategii rozwoju Instytutu Socjologii.

Zebrane zostały w tej sprawie dane od studentów. Wywiady zogniskowane realizowane są ze studentami co roku w ramach ćwiczeń z „Metod i technik badań socjologicznych”.

2) okresowych przeglądów planów i programów nauczania oraz ich efektów (np. adekwatności konstrukcji oraz treści realizowanych planów i programów nauczania w kontekście zamierzonych efektów kształcenia, uwzględnienie specyfiki poziomów kształcenia i form studiów, formalnych procedur zatwierdzania programów nauczania, udziału studentów w działaniach dotyczących zapewnienia jakości, opinii zwrotnych od pracodawców, przedstawicieli rynku pracy oraz innych organizacji),

Plany studiów I i II stopnia są kontrolowane przez Dyрекcję Instytutu, analizowane i oceniane w ramach obrad Rad Instytutu oraz weryfikowane przez Władze Dziekańskie WH. Plany studiów i programy nauczania poddawane są ocenie w ramach obrad Instytutowej Komisji Dydaktycznej oraz Wydziałowej Komisji Dydaktycznej. Prowadzący konkretne kursy – kluczowe z perspektywy realizacji standardów kształcenia – otrzymują odeń przed rozpoczęciem roku akademickiego i przygotowaniem programów sugestie w zakresie konieczności uwzględnienia w ofercie kursowej konkretnych treści. Programy nauczania zgłaszane są Dyrekcji Instytutu Socjologii, która kierując się standardami kształcenia, wyzwaniem rynku pracy (uwzględnianie w ramach kursu transferu kwalifikacji i umiejętności), w sytuacjach zaistnienia zastrzeżeń poddaje je opinii Rady Instytutu, Instytutowej Komisji Dydaktycznej a następnie przedkłada w ramach obrad Wydziałowej Komisji Dydaktycznej, która kieruje wnioski dotyczące zmian (rekonstrukcji, uzupełnień) planów studiów Radzie Wydziału, która podejmuje stosowne uchwały. Zbierane są opinie studentów ale i absolwentów (informacje – np. kwestionariusze wypełniane przez absolwentów umieszczone są w stosownej „zakładce” na stronie internetowej IS) na temat planów studiów i oferty dydaktycznej w kontekście wyzwań rynku pracy.

3) oceniania studentów (np. stosowanych form i kryteriów weryfikacji wiedzy oraz oceny wyników kształcenia),

System oceny studentów pozostaje autonomiczną decyzją prowadzącego zajęcia. IS UMK wprowadza jednak pewne regulacje zmierzające do standaryzacji stosowanych kryteriów. Regulacje te są ściśle związane z systemem punktowym. Każde dodatkowe zadanie nakładane przez prowadzącego na studenta podnosi liczbę punktów jaką można zdobyć za zaliczenie kursu. Uznaje się, że na standardowe wymogi stawiane przez pracowników IS UMK studentom składają się:

- obecność,
- aktywność w trakcie zajęć,
- przygotowywanie referatów,
- pisanie prac zaliczeniowych bądź testów,
- egzaminy w formie ustnego udzielania odpowiedzi.

Niektóre kursy wiążą się z koniecznością opracowywania projektów badawczych bądź projektów specjalnych.

4) zapewnienia jakości kadry dydaktycznej (np. okresowych ocen pracowników, hospitacje, ankiet dla studentów oceniających zajęcia dydaktyczne, częstotliwość ankietyzacji),

Każdy wykładowca prowadzący kurs w Instytucie Socjologii jest zobligowany do przeprowadzenia ankietyzacji – na koniec kursu, której wyniki są następnie podawane ocenie przez Dyрекcję IS. Z każdą osobą w stosunku, do której wykazano uwagi o charakterze krytycznym lub zebrała słabe oceny poszczególnych wskaźników pracy dydaktycznej odbywana jest rozmowa przez Dyрекcję. Dodatkowo prowadzący wykłady kursowe starają się hospitować zajęcia ćwiczeniowe realizowane do prowadzonych przez siebie wykładów. Oficjalnie hospitowane są przez pracowników samodzielnych oraz Dyрекcję zajęcia prowadzone przez doktorantów (z założeniem, że nie przeprowadza się hospitacji zajęć własnych doktorantów i doktorantów z tego samego zakładu). Opiekunowie doktorantów przeprowadzają również własne oceny zajęć prowadzonych przez swoich podopiecznych. Studenci mają możliwość dokonywania ocen wykładowców w ramach systemu USOS. Efekty ankietyzacji są monitorowane przez Dyрекcję IS. Studenci bardzo pozytywnie wypowiadają się zarówno o procesie ankietyzacji, jak i hospitacjach zajęć. Co prawda nie utożsamiają tego z wewnętrznym systemem jakości kształcenia, które to pojęcie nic im nie mówi, jednak są bardzo zadowoleni z poziomu i jakości kształcenia na kierunku.

5) form wsparcia studentów (np. informacji o wsparciu ze strony nauczycieli akademickich, w tym opiekunów roku oraz pracowników administracyjnych, ankiet dla studentów dotyczących pracy administracji).

O sposobie funkcjonowania w świecie akademickim, trybie kontaktów z pracownikami Instytutu i wykładowcami, obowiązkach pracowników administracyjnych i regułach współpracy z nimi, możliwym wsparciu otrzymywanym od kadry naukowo-dydaktycznej

oraz pracowników administracyjnych studenci są informowani na początku studiów przez Prodziekana ds. studenckich WH oraz Dyrektora Instytutu. Poza spotkaniem organizacyjnym studentów z Władzami Dziekańskimi na początku każdego roku akademickiego organizowane jest w Instytucie Socjologii spotkanie studentów I roku studiów I i II stopnia z kadrami naukowo-dydaktyczną, osobą prowadzącą sekretariat IS oraz Dyrekcją. Jest to forum przekazywania reguł współpracy kadra – studenci oraz wskazywania odbiorców i form artykulacji ewentualnych problemów. Studenci mogą zgłaszać problemy w relacjach z kadrami naukowo-dydaktyczną i administracyjną stosownemu Prodziekanowi lub Dyrekcji IS. Studenci nie ankietują pracy administracji.

6) stosowanego systemu informacyjnego (np. gromadzenia, analizowania i wykorzystywania informacji o poziomie zadowolenia studentów oraz o wynikach kształcenia osiągniętych przez studentów, możliwościach zatrudnienia absolwentów itp.).

Oceny poziomu zadowolenia studentów są archiwizowane w ramach systemu USOS, do którego ma wgląd Dyrekcja Instytutu. Wyniki kształcenia studentów są archiwizowane zarówno w ramach systemu USOS, jak i w indywidualnych teczkach studentów dostępnych w Dziekanacie WH.

7) publikowania informacji (np. dostępu do aktualnych i obiektywnych informacji na temat m.in. oferty kształcenia, posiadanych uprawnień, stosowanych procedur toku studiów, planowanych efektów kształcenia).

Źródłem informacji jest strona internetowa IS UMK, a w przypadku studiów stacjonarnych dodatkowo przygotowywany co roku Pakiet informacyjny, umieszczany na stronie internetowej. Pakiet na rok akademicki 2010/2011 oraz obowiązujące wcześniej Pakiety na lata 2008/2009, 2009/2010 można odnaleźć na stronie internetowej Instytutu Socjologii.

2. Opinie prezentowane na spotkaniach.

2.1. Opinie studentów na temat wewnętrznego systemu zapewnienia jakości oraz efektywności działań podejmowanych w tym zakresie w uczelni

Studenci deklarują, że nie słyszeli o wewnętrznym systemie zapewniania jakości kształcenia, jednak potwierdzają odbywanie ankietyzacji i hospitacji zajęć dydaktycznych.

Na wydziale przeprowadzana jest ankieta ewaluacyjna w formie elektronicznej, jak i papierowej. Kwestionariusz ankiety, wspólny dla całej uczelni, jest jasny, a pytania

wymierne. Przeprowadzana ankieta dotyczy wyłącznie zajęć dydaktycznych i prowadzącego, natomiast brak jest pytań oceniających uczelnię, bazę dydaktyczną i organizację procesu dydaktycznego.

Studenci nie posiadają większej wiedzy na temat systemu hospitacji zajęć, choć potwierdzają, że takie są przeprowadzane. Studenci wyrażają zadowolenie z funkcjonowania procesu ankietyzacji i hospitacji zajęć dydaktycznych, lecz nie wykazują zainteresowania innymi działaniami uczelni w zakresie wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia.

2.2. Opinie prezentowane przez nauczycieli akademickich w czasie spotkania z zespołem oceniającym na temat wewnętrznego systemu zapewnienia jakości oraz efektywności działań podejmowanych w tym zakresie w uczelni.

Na spotkaniu kwestie jakości kształcenia były poruszane tylko w kontekście zwiększenia liczebności grup (patrz część IV, punkt 5). W kwestii wewnętrznego systemu dbania o jakość nie zgłaszano szczegółowych postulatów, ogólnie bardzo pochlebne dla Instytutu opinie należy interpretować jako akceptację stosowanych metod.

2.3. Informacja na temat działalności Biura Karier, monitorowania losów absolwentów i ocena podejmowanych w uczelni działań w tym zakresie.

Biuro działa z poziomu uczelni. Instytut prowadzi własne rozpoznania tej kwestii. Pierwsi absolwenci Instytutu Socjologii opuścili mury uczelni 17 lat temu, w czerwcu 1994 roku. Z obserwacji dotychczasowych decyzji i ruchów zawodowych absolwentów można wyodrębnić następujące ścieżki karier zawodowych:

- Kariera naukowa w IS UMK i poza IS UMK (miejsce zatrudnienia własnych absolwentów to m.in. Instytut Filozofii UMK, Wydział Nauk Ekonomicznych i Zarządzania UMK, Uniwersytet Gdański, Szkoła Wyższa Psychologii Społecznej w Poznaniu, Uniwersytet w Białymstoku, Akademia Górniczo-Hutnicza w Krakowie, Uniwersytet Warmińsko-Mazurski, Wyższa Szkoła Bankowa w Toruniu, Dolnośląska Szkoła Wyższa we Wrocławiu, Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego). Kilkunastu absolwentów studiuje w ramach studiów doktoranckich w kilku ośrodkach w Polsce i za granicą (m.in. w Szkole Nauk Społecznych PAN, na UJ i UW, w CEU w Budapeszcie).

- Kariera medialna. Absolwenci są zatrudnieni w massmediach: Presspublika, Eurosport, TVP3 Bydgoszcz, TVP3 Białystok, portal Interia.pl, „Gazeta Olsztyńska”, „Dziennik Bałtycki”, „Głos Koszaliński”, Program I Polskiego Radia, „Gazeta Pomorska”.

- Własna działalność gospodarcza.
- Zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw (w tym w firmach badawczych).
- Kariera w administracji rządowej i samorządzie terytorialnym.
- Kariera w sektorze pozarządowym.

Wnioski: Sytuacja jest prawidłowa, mechanizmy zapewniania jakości kształcenia są wystarczające i działają właściwie. Procedury, zadania i funkcje są monitorowane i egzekwowane. System działa wzorowo.

Część IV. Nauczyciele akademicki.

1. Ocena rozwoju kadry i prowadzonej w jednostce polityki kadrowej.

Liczba nauczycieli akademickich jednostki:

Tabela nr 3.

Tytuł lub stopień naukowy albo tytuł zawodowy	Razem	Liczba nauczycieli akademickich, dla których uczelnia stanowi			
		Podstawowe miejsce pracy*		Dodatkowe miejsce pracy*	
		Mianowanie	Umowa o pracę	Umowa o pracę	
W pełnym wymiarze czasu pracy	W niepełnym wymiarze czasu pracy				
Profesor	3	2 (2)	1 (1)	-	-
Doktor habilitowany	7	4 (4)	3 (2)	-	-
Doktor	20	7 (4)	13 (2)	-	-
Pozostali	1	-	1	-	-
Razem	31	13 (10)	18 (5)	-	-

* w nawiasie dane dotyczące nauczycieli akademickich zaliczonych przez Zespół do minimum kadrowego

Wnioski: W ramach Instytutu Socjologii w pełnym wymiarze czasu pracy jest zatrudnionych 31 nauczycieli akademickich, w tym 3 profesorów tytularnych, 7 ze stopniem naukowym doktora habilitowanego, 20 ze stopniem naukowym doktora oraz 1 magister. Dla wszystkich nauczycieli akademickich pracujących w jednostce Uczelnia jest podstawowym miejscem pracy.

Wyrażna podstawa kadry to osoby ze stopniem naukowym doktora (ok. 65 %). Wśród pracowników samodzielnych przeważają doktorzy habilitowani, którzy stanowią prawie 23 % ogółu. Magistry to jedynie ok. 3 % zatrudnionych. Przedstawione dane wskazują, iż jednostka wiążące rozwój kadrowy przede wszystkim z własną kadrą naukowo-dydaktyczną.

Liczba stopni i tytułów naukowych uzyskanych przez pracowników Instytutu Socjologii w ostatnich pięciu latach, z wyodrębnieniem stopni i tytułów naukowych uzyskanych przez pracowników prowadzących zajęcia dydaktyczne na ocenianym kierunku.

Tabela nr 4.

Rok	Doktoraty	Habilitacje	Tytuły profesora
2006	1 (1)	-	-
2007	1 (1)	-	-
2008	3 (3)	-	-
2009	-	-	-
2010	1 (1)	1 (1)	-
Razem	6 (6)	1 (1)	-

Wnioski: Dostrzegalny jest regularny rozwój naukowy kadry. Mniejsza liczba stopni naukowych doktora uzyskanych w niektórych latach jest rekompensowana habilitacjami. Wskazuje to na stopniowe wzmacnianie się potencjału naukowego jednostki.

2. Ocena wymagań dotyczących minimum kadrowego ocenianego kierunku:
  - formalno-prawnych

We wszystkich teczkach osobowych znajdują się dokumenty pozwalające na uznanie deklarowanych tytułu i stopni naukowych.

Do minimum kadrowego, wliczani są nauczyciele akademicy zatrudnieni w uczelni na podstawie mianowania albo umowy o pracę, w pełnym wymiarze czasu pracy, nie krócej niż od początku roku akademickiego (§ 8 ust. 1 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 lipca 2006 r. w sprawie warunków, jakie muszą spełniać jednostki organizacyjne uczelni, aby prowadzić studia na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. Nr 144 poz. 1048, z późn. zm.).

Dla wszystkich nauczycieli akademickich wliczonych do minimum kadrowego na bieżący rok akademicki zaplanowano osobiście prowadzone na kierunku studiów i poziomie kształcenia zajęcia dydaktyczne w wymiarze przewidzianym przepisami (§ 8 ust. 3 ww. rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego).

Oświadczenia o wyrażeniu zgody na wliczenie do minimum kadrowego pozwoliły na stwierdzenie, że spełnione są warunki art. 9 pkt 4 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 164, poz. 1365, z późn. zm.).

- merytorycznych, oraz

Do minimum zgłoszono 15 osób, w tym trzech profesorów, sześć osób ze stopniem doktora habilitowanego oraz 6 doktorów. Wszyscy pracownicy samodzielni, jak doktorzy należą do zakresu socjologii. Wszyscy zostali zaliczeni do minimum.

- sformułowanie jednoznacznego wniosku dotyczącego spełnienia wymagań w zakresie minimum kadrowego.

Analiza dorobku badawczego pracowników naukowych wliczonych do minimum pozwala jednoznacznie stwierdzić, że wymagania ilościowe i merytoryczne minimum kadrowego na wizytowanym kierunku są spełnione dla studiów I i II stopnia. Struktura kwalifikacji odpowiada zadaniom naukowym i dydaktycznym Instytutu. Jakość minimum kadrowego sytuuje jego osoby na bardzo wysokich miejscach na skalach ocena naukowych.

Wymogi minimum kadrowego są jednoznacznie spełnione.

3. Ocena spełnienia wymagań dotyczących relacji pomiędzy liczbą nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe a liczbą studentów.

Wymagania dotyczące relacji liczby nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe wizytowanego kierunku do liczby studentów, zarówno na studiach I, jak i II stopnia są spełnione przy zachowaniu bardzo korzystnych proporcji. Na 592 studentów kierunku socjologia przypada 15 nauczycieli akademickich tworzących minimum kadrowe, co daje **proporcję 1 do 39.**

4. Ocena obsady zajęć dydaktycznych, w tym zgodności tematyki prowadzonych zajęć z posiadanym dorobkiem naukowym, a także dostępności nauczycieli akademickich, udziału wykładowców z zagranicy oraz praktyki gospodarczej i społecznej.

Zajęcia prowadzone są przez osoby, których kompetencje potwierdzone są prowadzonymi przez nie badaniami i problematyką ich publikacji. Obsada zajęć dydaktycznych respektuje stuprocentowo zgodność treściową i programową danego kursu z kompetencjami osoby prowadzącej.

Pracownicy IS są dostępni dla studentów w czasie pełnionych regularnie dyżurów. Informacje o terminach konsultacji podane są na drzwiach pokoi pracowników i na witrynie internetowej, która zawiera także adresy e-mailowe. Zakres dostępności pracowników poszerzy wprowadzany aktualnie system kształcenia na odległość..

W wizytowanej jednostce zajęcia prowadzi jeden wykładowca z zagranicy - samodzielny pracownik naukowy ze Słowacji. Na 2012 rok zaplanowany jest semestralny wykład profesora, specjalisty w zakresie socjologii przemysłu z Japonii oraz zatrudnienie na

kilkuletnim kontrakcie profesora z Anglii. Studentom oferowane są także zajęcia w języku angielskim, prowadzone przez etatowych pracowników IS.

Stosunkowo duża liczba zajęć na poszczególnych specjalnościach jest prowadzona przez osoby pracujące w instytucjach gospodarczych, społecznych, kulturalnych, ze sfery życia publicznego. Sytuację w tym względzie można uznać na wizytowanym kierunku można uznać za bardzo dobrą.

Wnioski: Kadra naukowa spełnia jednoznacznie wymogi formalne i merytoryczne. Pozwala w pełni realizować zamierzone cele w powyżej ocenianych obszarach.

5. Opinie prezentowane przez nauczycieli akademickich w czasie spotkania z zespołem oceniającym.

Spotkanie z kadrami Instytutu Socjologii odbyło się w piątek 20 maja o godz. 15:00. Frekwencja bardzo dobra, zgodnie z ogólną zasadą, nie uczestniczyła dyrekcja Instytutu. Przewodniczący Zespołu sugerował, by zebrani ustosunkowali się do pięciu kwestii, zaznaczając, że mogą podjąć także inne sprawy. Te pięć kwestii, to:

1. Warunki pracy i studiowania, zwłaszcza ich związek z jakością kształcenia;
2. Charakterystyka programu studiów z punktu widzenia efektywności kształcenia;
3. Młodzi naukowcy, ich szanse i ścieżki karier;
4. Miejsce UMK w kształceniu socjologów w Polsce;
5. Dostosowanie się IS i pracowników do nowych rozwiązań prawnych (Bologna, nowelizacja ustawy etc.)

Wypowiedzi pracowników koncentrowały się – bezpośrednio lub pośrednio – wokół jednej kwestii: ograniczenia przez władze UMK małych grup dydaktycznych, poprzez wprowadzenie zasady, że grupa musi liczyć co najmniej 25 studentów. To bulwersuje pracowników i jest tematem nr 1, który powracał w czasie całego pobytu Zespołu w Toruniu. Na spotkaniu wszyscy wypowiadający się dawali wyraz swej dezaprobacie dla takiego rozwiązania, wskazując, że obniży to jakość kształcenia. Niektóre wypowiedzi były wręcz katastroficzne („tak nie da się uczyć”, „to nie ma sensu”, „rezygnuję z prowadzenia seminarium” itp.). Widać, że pracownicy nie przyzwyczaili się do nowej sytuacji i często wyolbrzymiają skutki zmniejszenia liczby małych grup.

Podkreślano bardzo dobre warunki pracy i dobre warunki studiowania: wszystko odbywa się w jednym budynku, pracownicy mają jedno- lub dwuosobowe pokoje, dobra

pracownia komputerowa, SPSS dostępny dla każdego pracownika i studenta, sieć bezprzewodowa, czytelnia na miejscu etc. Również bardzo dobrze oceniona została praca dyrekcji i dziekanów. Widać gołym okiem, że atmosfera w Instytucie jest bardzo dobra, a relacje między przełożonymi i podwładnymi właściwe. Podkreślano także bardzo dobre warunki rozwoju młodej kadry, czego widowym przykładem jest dyrekcja IS, składająca się z osób młodych, absolwentów UMK.

Narzekano – jak zwykle – na proces boloński i system 3+2, narzekano na nową ustawę (chyba dlatego, że słabo jest znana). Ale były to rutynowe narzekania, spotykane w każdym środowisku.

Zadowoleniu z obecnych warunków towarzyszy duży niepokój o ich pogorszenie wraz z przejściem do budynku w nowym kampusie, co ma nastąpić mniej więcej za dwa lata. Wszyscy wypowiadający się wskazywali, że co prawda budynek będzie super nowoczesny, ale Instytut na tym straci, bo otrzyma mniej pomieszczeń i nie będzie miał swojej czytelnii.

Ogólnie, pracownicy wyrażają bardzo pozytywne opinie o tych kwestiach, które są w gestii Instytutu i Wydziału, a pozostają krytyczni wobec szczebli wyższych: władz UMK (za limit 25 osób w grupie i za decyzje o przeprowadzce do nowego budynku), wobec resortu (ustawa, małe środki na badania) i władz państwowych i ponad-państwowych (polityka naukowa, Bolonia).

Podsumowując: dobra atmosfera, dobry zespół, dobre kierownictwo, świadomość mocnej pozycji na socjologicznej mapie, a zarazem pewien konserwatyzm, obawa przed zmianami.

6. Ocena prowadzonej dokumentacji osobowej nauczycieli akademickich.

Teczki osobowe nauczycieli akademickich spełniają wymagania określone w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 28 maja 1996 r. w sprawie zakresu prowadzenia przez pracodawców dokumentacji w sprawach związanych ze stosunkiem pracy oraz sposobu prowadzenia akt osobowych pracownika (Dz. U. Nr 62, poz. 286 z późn. zm.). We wszystkich teczkach znajdują się dokumenty zgromadzone w związku z ubieganiem się o zatrudnienie, dokumenty dotyczące nawiązania stosunku pracy i przebiegu zatrudnienia. Dokumenty znajdujące się w aktach są ułożone w porządku chronologicznym i ponumerowane. Teczki zawierają pełen wykaz znajdujących się w nim dokumentów.

Kopie dyplomów znajdujące się w teczkach zostały poświadczone za zgodność z oryginałem.

We wszystkich teczkach znajdują się aktualne zaświadczenia o odbytych badaniach lekarskich oraz aktualne zaświadczenia o ukończeniu szkolenia w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy.

Akty mianowania i umowy o pracę zawierają wymagane prawem elementy.

Uczelnia stosuje wzór oświadczenia o wyrażeniu zgody na wliczenie do minimum kadrowego proponowany przez Prezydium PKA.

Wnioski: Sprawy kadrowe stoją bardzo dobrze. Kryteria formalne są spełnione całkowicie. Minimum zbudowano wyłącznie z socjologów odpowiadających profesjonalnie organizacji naukowej i dydaktycznej Instytutu. Pozostałe osoby Instytutu reprezentują kwalifikacje funkcjonalnie skorelowane z podejmowanymi zadaniami naukowymi i dydaktycznymi. Kadra gwarantuje adaptatywne (do warunków zmiany) osiągnięcie celów uniwersytetu.

Część V. Działalność naukowa i współpraca międzynarodowa.

1. Ocena działalności naukowej, ze szczególnym uwzględnieniem badań związanych z ocenianym kierunkiem studiów, a także ich finansowania, uzyskiwanych grantów i systemu wspierania rozwoju własnej kadry. Ocena dorobku wydawniczego i wdrożeniowego. Nagrody za wyniki w pracy naukowej.

15 grudnia 2010 roku Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego ogłosiła informację o przyznaniu Wydziałowi Humanistycznemu UMK, którego częścią jest Instytut Socjologii, kategorii 1.

IS UMK realizował (realizuje) ok. 55 tematów badawczych rocznie. Są one zróżnicowane wedle zainteresowań i kompetencji profesjonalnych poszczególnych pracowników. Podstawowe obszary badawcze związane są z istniejącymi w IS UMK zakładami. Najbardziej rozwinięte kierunki badań to: socjologia obszarów rustykalnych; socjologia edukacji; socjologia młodzieży; polityka społeczna; socjologia wiedzy i socjologia nauki; historia socjologii (ze szczególnym uwzględnieniem historii socjologii polskiej); socjologia kultury; socjologia zakulisowych wymiarów życia społecznego. Efektem aktywności badawczej są liczne publikacje pracowników i realizowane granty badawcze tj. 92 rozdziały (monografie), 4 na liście filadelfijskiej, 29 publikacji w recenzowanych wydawnictwach o zasięgu krajowym, 10 o zasięgu lokalnym dowodzi badawczej pracy o istotnym dla polskiej socjologii znaczeniu w okresie od 2008 roku. Podobną dynamiką i

współczynnikiem charakteryzują się nakłady finansowe, grantowe, w tym przeznaczone na rozwój kadry naukowej. Ponad ćwierć miliona zł spożytkowanych w grantach zasobów umożliwiło realizację sześciu doktoratów, jednej habilitacji. Zaawansowane są procedury uzyskania dwóch tytułów naukowych. Socjologia w UMK inicjuje i organizuje nowoczesne programy w subdyscyplinach określających jej tożsamość naukową, instytucjonalną, perspektywy rozwoju. Wydział Humanistyczny UMK o znaczącej dla polskiej tradycji uniwersyteckiej pozycji dba o ciągłość wysokiego poziomu badań. Ich jakość demonstrowana w pracach Instytutu Socjologii legitymizuje bez sprzeciwu aspiracje, których realizacje dostępne są mu w całości ich zamiarów.

2. Ocena studenckiego ruchu naukowego, w tym działalności kół naukowych oraz udziału studentów w badaniach naukowych.

Na ocenianym Wydziale działają koła naukowe związane z kierunkiem socjologia. Ich działalność obejmuje przede wszystkim udział i organizację konferencji naukowych, publikacje, a także akcje służące popularyzacji nauki, jak np. Dzień Socjologa lub też spektakle poświęcone tematyce związanej z kierunkiem. W Instytucie działa także grupa badawcza „Pryzmat”, z którą, według zainteresowanych, związana jest większość studentów kierunku. Jej działalność skupia się głównie na pracy badawczej prowadzonej pod kierownictwem pracowników naukowych. Grupa wykonuje również zlecenia komercyjne, w związku z czym, przynajmniej w części, samodzielnie pozyskuje środki na swoją działalność. Studenci bardzo pozytywnie oceniają zaangażowanie i opiekę pracowników naukowych. Przedstawiciele ruchu naukowego pozytywnie oceniają też sposób finansowania ich działalności. Środki finansowe od władz uczelni przyznawane są na konkretny projekt na podstawie podania skierowanego do Dyrektora Instytutu.

3. Ocena współpracy międzynarodowej, w tym wymiany studentów i kadry naukowo-dydaktycznej.

Pracownicy IS UMK są aktywni na polu współpracy międzynarodowej. Wyrazem międzynarodowego zaangażowania jest organizacja w 2005 roku 7 kongresu Europejskiego Towarzystwa Socjologicznego, dwóch konferencji międzynarodowych w latach 2010 i 2011, publikacje w zagranicznych wydawnictwach, założenie i kierowanie czasopismem *Eastern European Countrysite* wprowadzonym na listę filadelfijską, a przede wszystkim uczestnictwo w międzynarodowych projektach badawczych. Instytut uczestniczy w kilku projektach międzynarodowych z udziałem ośrodków z Finlandii, Grecji, Rumunii, Hiszpanii, Niemiec,

Węgier, Portugalii i Francji. Dominującą problematyką tych projektów są kwestie rozwoju obszarów wiejskich, wpisujące się w naukowe zainteresowania części pracowników Instytutu i prowadzonej w nim specjalności. Wyniki tych przedsięwzięć publikowane są w kraju, jak i za granicą. Ponadto pracownicy i studenci uczestniczą w wymianach międzynarodowych. W ramach studenckiej wymiany programu Erasmus w ostatnich trzech latach w różnych uczelniach europejskich przebywało 37 studentów socjologii toruńskiej, zaś IS gościł w tym czasie 7 studentów. Internacjonalizacji sprzyja prowadzenie na wizytowanym kierunku zajęć w języku angielskim, zarówno przez zagranicznych gości, jak i pracowników wizytowanego Instytutu. Podsumowując można stwierdzić, że współpraca międzynarodowa prowadzona jest na dobrym poziomie.

Wnioski: Poziom badań, struktura ich organizacyjnej, finansowej, promocyjnej strony, ich udział w rozwoju kadry naukowej, stopień umiędzynarodowienia ocenianego kierunku jest wysoki. Pracownicy biorą udział w projektach międzynarodowych, publikują w językach obcych w zagranicznych wydawnictwach, organizują konferencje międzynarodowe i wyjeżdżają na zagraniczne uczelnie. W wizytowanym Instytucie prowadzone są zajęcia przez profesorów z zagranicy. Studenci uczestniczą w programie Erasmus. Instytut Socjologii trzyma kurs partnerskich relacji międzynarodowych.

Część VI. Baza dydaktyczna.

1. Ocena dostosowania bazy dydaktycznej, w tym sal wykładowych, pracowni i laboratoriów oraz ich wyposażenia, dostępu do komputerów i Internetu, zasobów bibliotecznych do potrzeb naukowych i dydaktycznych ocenianego kierunku, a także dostosowania bazy do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Baza dydaktyczna Instytutu Socjologii UMK jest bardzo dobra, spełnia wszelkie wymogi. Biblioteka wydziałowa w tym samym budynku, dobrze zaopatrzona w pozycje socjologiczne. Dostęp do Internetu, wiele sal na stałe wyposażonych w sprzęt audiowizualny. Jedynym mankamentem jest niedostosowanie do potrzeb osób niepełnosprawnych. Tutaj nie można poradzić, konserwator zabytków nie zgadza się na modernizację (windę, podjazdy). Sytuacja zmieni się po przeprowadzce do nowego budynku.

2. Opinia studentów na temat obiektów dydaktycznych, socjalnych i sportowych, w tym ich wyposażenia

Studenci, co do zasady, pozytywnie oceniają warunki lokalowe Uczelni, podkreślają poprawę w tym zakresie w ostatnim okresie. Wszystkie sale dydaktyczne znajdują się w jednym budynku znajdującym się w centrum miasta.

Tylko część pomieszczeń na stałe jest wyposażona w sprzęt multimedialny (rzutniki), jednak prowadzący ma możliwość wypożyczenia sprzętu w sytuacji, gdy zajęcia odbywają się w innych salach. Studenci uznają wielkość sal za wystarczającą.

Studenci dobrze oceniają dostępność komputerów (np. w sali komputerowej) i Internetu w budynku Instytutu.

W budynku Instytutu znajduje się bufet oferujący zarówno przekąski, jak i dania na ciepło. Studenci oceniają jego działalność średnio. Dostępny dla wszystkich jest również punkt ksero. Na każdym piętrze znajdują się toalety, których stan w zupełności odpowiada wymogom sanitarnym.

Na wizytowanym kierunku studiuje łącznie 21 studentów niepełnosprawnych. Budynki jednak nie posiadają nawet podstawowych udogodnień dla osób z niepełnosprawnością ruchową. W budynku nie ma toalety przystosowanej do potrzeb osób niepełnosprawnych oraz windy. Nie stwierdzono także żadnych udogodnień przeznaczonych dla osób z innymi niepełnosprawnościami, w szczególności niesłyszących i niewidomych. Sytuacja ta jest spowodowana, według władz Wydziału, wiekiem budynku i brakiem zgody konserwatora zabytków na jakiegokolwiek jego remonty. Sytuacja ma się poprawić, gdy zajęcia przeniosą się do nowego budynku położonego na terenie głównego kampusu uczelni.

<p>Wnioski: Sytuacja jest dobra (z wyjątkiem dostępności dla niepełnosprawnych). Uczelnia zapewnia poprawne warunki w obiektach dydaktycznych i socjalnych.</p>
--

Część VII. Sprawy studenckie.

1. Ocena spraw studenckich, w tym działalności samorządu i organizacji studenckich oraz współpracy z władzami uczelni.

Na spotkanie z samorządem studenckim nie przybył żaden jego przedstawiciel. W opinii władz Instytutu było to spowodowane wyjazdem jednego z działaczy na konferencję naukową.

W skład Rady Wydziału Humanistycznego wchodzi 7 przedstawicieli studentów i doktorantów na 37 wszystkich członków Rady, co stanowi mniej niż 20% członków. W Senacie Uczelni zasiada 18 studentów i doktorantów na 94 wszystkich członków, co również

stanowi mniej niż 20% składu. Sytuacja ta jest niezgodna odpowiednio z art. 67 ust. 4 oraz art. 61 ust. 3 Ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym.

Zgodnie z art. 213 ust. 1 Ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym, na podstawie uchwał Senatu Uczelni studenci zasiadają także w Komisji Dyscyplinarnej Uniwersytetu dla Studentów oraz w Odwoławczej Komisji Dyscyplinarnej Uniwersytetu dla Studentów, gdzie stanowią połowę składu. Studenci znajduje się również w składzie Komisji Dyscyplinarnej Uniwersytetu ds. Nauczycieli Akademickich, co jest zgodne z art. 142 ust. 3 Ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym. Samorząd deleguje swoich przedstawicieli także do Komisji Senatu i innych organów kolegialnych Uczelni.

Przedstawiony Regulamin Samorządu Studentów UMK w Toruniu został uchwalony 12 czerwca 2008 r., lecz nie ma informacji o stwierdzeniu przez Senat Uczelni jego zgodności z Ustawą – Prawo o szkolnictwie wyższym i Statutem Uczelni. Regulamin co do zasady zgodny jest z przepisami prawa, choć brak w nim przepisów dotyczących działania sądu koleżeńskiego, co wydaje się być niezrealizowaniem zalecenia z art. 225 Ustawy.

2. Ocena systemu opieki materialnej i socjalnej oferowanej studentom wizytowanej jednostki.

Na Wydziale Humanistycznym działa sześciuosobowa Wydziałowa Komisja Stypendialna powołana przez Dziekana, co jest zgodne z art. 177 ust. 1 Ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym. Większość jej składu – 5 osób, stanowią studenci delegowani przez samorząd, co jest zgodne z art. 177 ust. 3 Ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym. Również w powołanej przez Rektora Odwoławczej Uczelnianej Komisji Stypendialnej większość stanowią studenci, co jest zgodne z art. 177 ust. 3 Ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym.

Według informacji przekazanych przez studentów są oni na bieżąco informowani w kwestii procedury przyznawania świadczeń pomocy materialnej. Wszelkie decyzje wydawane są w formie pisemnej. Decyzje te, w większości, spełniają warunki wynikające z art. 107 § 1 k. p. a., chociaż w decyzjach negatywnych brak jest właściwie jakiegokolwiek uzasadnienia prawnego, zaś uzasadnienie faktyczne ogranicza się do jednego zdania, co nie jest zgodne z przepisami Kodeksu postępowania administracyjnego. Wysokość świadczeń pomocy materialnej w roku akademickim 2010/2011 wynosi:

- stypendium socjalne – od 150 zł do 350 zł
- stypendium mieszkaniowe – 100 zł
- stypendium na wyżywienie – 50 zł
- stypendium za wyniki w nauce – od 500 zł do 920 zł

- stypendium za wyniki w sporcie – od 200 zł do 250 zł
- stypendium specjalne dla osób niepełnosprawnych – od 100 zł do 300 zł
- zapomoga – od 140 zł do 1000 zł.

Warto podkreślić, iż studenci oceniają stypendium za wyniki w nauce jako bardzo wysokie.

3. Opinie studentów prezentowane w czasie spotkania z zespołem oceniającym.

Spotkanie ze studentami ocenianego kierunku odbyło się dnia 20 maja i wzięło w nim udział 16 osób. Byli to przedstawiciele III roku studiów I stopnia oraz I i II roku studiów II stopnia. Na sali obecnych było siedem osób pobierających stypendia, w tym pobierające stypendium naukowe. Prawie wszyscy byli zaangażowani w prace kół naukowych lub grupy badawczej „Pryzmat”.

W kwestii wyboru Uczelni, studenci kierowali się najwyższym, w ich opinii, poziomem kształcenia oraz elitarnością kierunku wśród uczelni publicznych w regionie. Nie bez znaczenia była też perspektywa ciekawej pracy oraz opinie środowiska lokalnego. Studenci nie wyrażają większych obaw o przyszłość zawodową po ukończeniu studiów.

Studenci informują, iż sylabusy oraz zasady zaliczania przedmiotów są im przedstawiane na początku zajęć przez prowadzących. Zasady te nie są zmieniane w trakcie roku akademickiego.

W większości kadra dydaktyczna odnosi się do studentów z szacunkiem. Kadra oceniana jest jako kompetentna i pomocna. Studenci nie mają problemów z dostępnością prowadzących podczas konsultacji.

Praca dziekanatu została oceniona co do zasady pozytywnie. Podobnie studenci ocenili pomoc władz uczelni, w szczególności prodziekana ds. studenckich.

Studenci znają Regulamin Studiów, wiedzą, że jest on dostępny zarówno na stronie internetowej uczelni, jak i w budynku Instytutu. Studenci bardzo chwalą przedstawienie przepisów dotyczących studiowania przez władze uczelni, a także tzw. pakiet informacyjny rozdawany każdemu studentowi na początku studiów.

Znane są studentom zasady przyznawania świadczeń pomocy materialnej. Dostęp do miejsca w domu studenckim został uznany za „łatwy”.

W opinii studentów uczelnia zapewnia możliwość uczestnictwa w zajęciach z języka obcego nowożytnego na różnych poziomach zaawansowania. Lektoraty, zdaniem studentów, nie sprawiają większych problemów i pozwalają przystąpić do wymaganego egzaminu językowego na poziomie B2.

Pozytywnie studenci oceniają ofertę zajęć w językach obcych (ok. dziesięciu), a także bardzo dużą swobodę w kształtowaniu własnego planu studiów za pomocą przedmiotów obieralnych.

Studenci słyszeli o programach wymiany zagranicznej i oceniają jej ofertę jako bogatą, jednak żaden z obecnych podczas spotkania na takiej wymianie nie był.

Studenci zauważają regularnie przeprowadzany proces ankietyzacji, jak i hospitacje zajęć.

Studenci umiarkowanie interesują się działalnością samorządu studenckiego, jednakże często są zaangażowani w prace kół naukowych i grupy badawczej „Pryzmat”.

Wnioski: Studenci są reprezentowani we wszystkich organach kolegialnych uczelni, choć ich liczba nie zawsze odpowiada przepisom prawa. W ich opinii obsługa administracyjna jest przyjazna i pomocna studentom. Studenci wykazują bardzo wysoki poziom zadowolenia ze studiów. Są zainteresowani ofertą zajęć ponadprogramowych, również w językach obcych. Umiarkowanie interesują się działalnością samorządu studenckiego. Interesują się i zaangażowani są w prace ruchu naukowego.

Część VIII. Dokumentacja toku studiów.

Ocena zgodności prowadzonej w uczelni dokumentacji toku studiów, w tym albumu studentów, księgi dyplomów, teczek osobowych studentów i absolwentów, kart okresowych osiągnięć studenta i indeksów, wydawanych dyplomów i suplementów z przepisami prawa.

Album studentów i księga dyplomów są prowadzone w formie elektronicznej, centralnie dla całej Uczelni zgodnie z § 9 oraz § 11 ust. 3 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 2 listopada 2006 r. w sprawie dokumentacji przebiegu studiów (Dz. U. Nr 224, poz. 1634).

Protokoły zaliczenia przedmiotu zasadniczo są prowadzone zgodnie z § 10 ww. rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Analiza losowo wybranych teczek studentów oraz osób skreślonych z listy studentów, wykazała, iż są one prowadzone poprawnie i zawierają wymagane dokumenty, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 2 listopada 2006 r. w sprawie dokumentacji przebiegu studiów.

Stwierdzono, że spośród decyzji wydawanych w indywidualnych sprawach studenckich niemal wszystkie wyczerpują wymaganą przepisami formę.

Oglądowi poddano losowo wybrane indeksy i karty okresowych osiągnięć studenta. Stwierdzono w nich drobne uchybienia wymagające usunięcia. Rejestr wydawanych indeksów i legitymacji jest prowadzony w formie elektronicznej. Wpisy są sporządzane zgodnie z § 8 ww. rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Z początkiem roku akademickiego 2009/2010 zrezygnowano ze stosowania indeksów.

Oglądowi poddano losowo wybrane dyplomy i suplementy oraz dokumenty związane z procesem dyplomowania. Dyplomy wymagają drobnych korekt. Są sporządzane w wymaganym przepisami terminie trzydziestu dni od dnia złożenia egzaminu dyplomowego. Protokoły egzaminu dyplomowego są prowadzone prawidłowo, stosownie do § 11 ust. 2 rozporządzenia w sprawie dokumentacji przebiegu studiów. Nie stwierdzono uchybień w pozostałej dokumentacji związanej z procesem dyplomowania.

Analiza dokumentacji toku studiów pozwoliła na stwierdzenie, iż jest ona prowadzona zasadniczo w sposób prawidłowy. Dostrzeżono jedynie nieliczne niedociągnięcia, które nie wpływają na ogólną pozytywną ocenę tego aspektu działalności Uczelni.

Część IX. Podsumowanie.

1. Ocena spełnienia standardów jakości kształcenia.

Tabela nr 5.

Część raportu	Nazwa standardu	Ocena spełnienia standardów				
		wyróżniająco	w pełni	znacząco	częściowo	niedostatecznie
Cz. II	Struktura kwalifikacji absolwenta		X			
Cz. II	Plany studiów i programy nauczania		X			
Cz. IV	Kadra naukowo-dydaktyczna	X				
Cz. II	Efekty kształcenia		X			
Cz. V	Badania naukowe	X				
Cz. III	Wewnętrzny system zapewnienia jakości		X			
Cz. VI	Baza dydaktyczna			X		
Cz. I, VII	Sprawy studenckie			X		

Cz. I, IV, VIII	Kultura prawna uczelni i jednostki			X		
Cz. I, II, III	Kontakty z otoczeniem	X				
Cz. II, V	Poziom umiędzynarodowienia			X		

2. Ocena perspektyw utrzymania i rozwoju kształcenia na ocenianym kierunku w wizytowanej jednostce oraz ewentualne zalecenia.

Dotychczasowe osiągnięcia IS UMK, wzrost dynamiki rozwoju oraz szybkie reagowanie na różnorakie uwarunkowania działalności naukowo-dydaktycznej pozwalają sądzić, że wizytowany kierunek nadal będzie umacniał swoją pozycję wśród polskich ośrodków socjologicznych. Instytut Socjologii integruje nowoczesną organizację ze śmiałymi projektami rozwojowymi. Dysponuje kadrą o wyróżniających ją własnościach naukowych, mobilności naukowej, organizacyjnej, promocyjnej. Wrośnięty w strukturę uniwersytetu zna krytycznie sytuacyjne i procesualne ograniczenia, którym przeciwstawia zaangażowanie, otwarcie na konteksty europejskiego obszaru kształcenia. Jego własne programy, plany, organizacja studiów sprawnie zakorzeniają kształcenie socjologów w strukturze uniwersyteckiego posłannictwa. Zakładane efekty są osiągane z użyciem tradycyjnych i modernizowanych instrumentów dydaktycznych, wśród których powrót do tradycji uniwersyteckiej uczestnictwa studentów w projektach naukowych jest systemowo realizowany. Kształcenie w stronę zaangażowania społecznego jest mocną stroną całego programu. Słowem, jego perspektywy są określone nie tylko charakterem dotychczasowych osiągnięć, owszem, są podstawą dynamicznego rozwoju.

Andrzej Wójtowicz

Członek PKA

W odpowiedzi na raport Władze uczelni odniosły się do sformułowanych w raporcie uwag przedstawiając dodatkowe informacje, wyjaśnienia i stosowne dokumenty, które uzasadniają zmianę oceny odnoszącej się do kultury prawnej uczelni i jednostki.

Tabela nr 6.

Część raportu	Nazwa standardu	Ocena spełnienia standardów				
		wyróżniająco	w pełni	znacząco	częściowo	niedostatecznie
Cz. I, IV, VIII	Kultura prawna uczelni i jednostki		X			